

PROGRAM BUDOUCNOSTI FOTBALOVÝCH ROZHODČÍCH

Vzhledem k velkému nedostatku fotbalových rozhodčích vlivem několika špatných faktorů, které se ve fotbalovém prostředí odehrávají je potřeba se více zaměřit na vážnost této situace a profese. Profese rozhodčího pomalu „vymírá“ a noví lidé nemají chuť se nějak zapojit a stát se fotbalovými rozhodčími. Nová generace se spíše zajímá o jiné sporty nebo „jen“ o zábavu, jelikož si nechtějí nechat jen nadávat a vědět, že nemají šanci někam prorazit, když vidí jak to v celém fotbale a na veřejnosti vypadá. Je to způsobeno hlavně tím, že u nich chybí motivace, jelikož vidí jak to někde funguje, a že je pro většinu z nich nereálné se někam vůbec dostat a něco dokázat! Navíc se dosti často stává, že talentované rozhodčí „zabíjíme“ kvůli politikaření, osobním sporům a tím přicházíme o možnost vychovat nové kvalitní rozhodčí. Je potřeba se jim ještě více věnovat, nenechat je jen ve svých snech několikaletým marným čekáním a odtržené od reality. Musíme jim ukázat „LIVE“ fotbalové dění a ne jen z „obrázků“ kam až můžou dojít a čeho dokázat. Oni musí být přímými aktéry aby cítili, že opravdu mají nějakou šanci a pracuje se s nimi. Tím v nich získáme větší chuť, motivaci a budou sami na sobě více pracovat. Musíme zároveň využít i současné mladé ligové rozhodčí, kteří jsou jasným příkladem toho, že se dá cílů doopravdy brzy dosáhnout, když na sobě budou talentovaní a začínající rozhodčí stále pracovat stejně jako oni.

Jak udržet u rozhodčích motivaci, chuť a cíle něčeho dosáhnout???

- doporučuji, aby talentovaní (noví) rozhodčí se dostavili ca 30min před utkáním a poté s mentorem nebo zkušeným delegátem utkání se šel pozdravit (se souhlasem HR) z rozhodčími do kabiny (od 1. ligy, Divize i na krajích). Poté by sledoval před zápasovou přípravu z prostoru mezi lavičkami (práci 4 rozhodčího (u 1. ligy), rozevčička rozhodčích atd. a byl tzv. přímo v dění. Mezi tím by mu mentor či delegát předával podrobné informace o zápisu a dalších důležitých krocích co je potřeba. Poté by mohl být v (I. lize) u čtvrtého rozhodčího a sledovat atmosféru u laviček z prostoru 4. rozhodčího. Třeba by i mohl zvedat čísla na střídání a 4. rozhodčí by kontroloval průběh. V tomto případě by nikdo nebyl zdržován či ovlivňován nebo snad rušil někomu koncentrovanost, pouze by sledoval dění. Musí neustále sledovat a vnímat jak to funguje v ostatních soutěžích, jak je pokaždé jiná atmosféra a tím v sobě budou posilovat psychiku, osobnost a získávat zkušenosti. Už jenom fakt, že se dostanou mezi kvalitní a zkušené rozhodčí, funkcionáře, hráče je dokáže neuvěřitelně silně motivovat a zároveň zvedat více osobnost samotného člověka (rozhodčího). Ve druhém poločase by mohl být třeba na tribuně vedle delegáta či mentora (podle dané soutěže), kde by utkání zase sledoval z jiného úhlu a tam by se i dozvěděl další velmi důležité rady, informace o utkání a jeho řízení. **TOTO BY BYLO JEDNOU Z MOTIVACÍ PRO VŠECHNY ROZHODČÍ.**

- Byli by přímo vtaženi do fotbalového prostředí, dění a PRAXÍ by jsme v nich neustále udržovali motivaci. Sami by si vážili této možnosti a tím by na sobě více pracovali. Ve 2. lize by mohli být i tzv. „pomocnými“ čtvrtými rozhodčími a tím součástí celého utkání. Nebo třeba jen poločas a poté by byli s delegátem (mentorem) na tribuně a rozebírali utkání. V soutěžích ČFL a DIVIZE by mohla být uplatněna stejná metoda. V tomto případě by se velmi posilovala psychika a osobnost rozhodčího, jelikož by byl přímo na hrací ploše mezi lavičkami a tím spolu s pořadatelem kontroloval (sledoval) chování laviček a byl dle potřeby i nápomocen rozhodčím. Pomohl by při střídání zvedáním čísel atd. Mělo by to i velký psychologický význam na funkcionáře, náhradníky, který by v jejich prostoru viděli „dalšího“ rozhodčího a chovali by se zcela jinak.

- Dále by mohli rozhodčí, pokud nejsou obsazeni nebo se hraje v týdnů jít přímo na stadion ve větším počtu s mentorem, třeba derby (Slavia-Sparta) a další utkání v blízkosti jejich kraje. Rozebrat ho s mentory rovnou z tribuny a po skončení utkání probrat a vysvětlit různé momenty či dotazy - velmi efektivní pro vývoj rozhodčích a pochopení přímo v dění.
- Dále pokud by talentovaní rozhodčí byli v roli hlavního, tak by měli mít komunikátory a buď delegáti, mentor či zkušení asistenti by mohli být napojeni na HR a dle nutnosti by mu radil důležité body, aby si je rovnou do sebe vžil. Opět upozorňuji na to, že by tím nebyla nijak ohrožena koncentrace či styl řízení, ba naopak by byl mnohem jistější a klidnější. Navíc pokud by se jednalo o zkušeného mentora, tak by to mělo ještě větší váhu a smysl pochopení. Také by mohli talentovaní rozhodčí řídit utkání ČPP ligy, pohárová, přátelská ligová utkání, kde nasazení a úroveň utkání není nijak složitá a zde můžeme poznat co je v rozhodčích a jak se stále zlepšují. Toto by bylo opět s komunikátory, mini kamerami ať se zkušenými ligovými rozhodčími či mentorem. Základem každého rozhodčího je a bude fyzická připravenost a trénink.
- Již několik let sledujeme a máme vytipované talentované rozhodčí. Poté by jsme ještě oslovili ostatní komise rozhodčích na krajích a okresech, aby nám řekli o dalších a nových rozhodčích, které by jsme zapojili do tohoto programu a pomohli i jim k jejich školení, zdokonalování a posílení motivace. Vždy budeme vycházet podle jejich obsazenosti v příslušných soutěžích a dále při pravidelné osobní komunikaci s předsedy jednotlivých komisí. Podrobně by jsme vedli evidenční kartu každého rozhodčího, kde by byly uvedeny veškeré informace (zprávy DS nebo mentora z jejich utkání, v čem se zlepšil a co je potřeba vylepšit, kterých přednášek se zúčastnil, fyzická připravenost, kterých utkání se zúčastnil v roli pozorovatele, rozebrané DVD záznamy a jejich rozbor). Tyto karty budou vždy k nahlédnutí KR a rozhodčímu.

- **NENÍ TŘEBA, ABY BYLI TALENTOVANÍ ROZHODČÍ PLACENI POKUD BUDOU V ROLI POZOROVATELU**, jelikož jsou součástí projektu a je to pro jejich školení a budoucnost, takže se nebudou nikomu ani zvedat náklady. Oblékli by jsme je do stejných souprav, aby byli s názvem programu, sponzorem a logem na zádech oddělení od ostatních a všem bylo jasné, že jde o školící program (tyto soupravy by se používali i při výjezdech atd.). Pouze by mohli být honorováni mentoři z grantu UEFA. Většina z nás dělá práci ve fotbale zcela zdarma. Jedná se přitom o jednu z časově nejnáročnějších prací co se týká výchovy a vzdělávání.
- Dále aby byli stále rozhodčí co nejlépe připravováni, tak by měli řídit různé turnaje nebo kvalitní mládežnické akce a tam by opět s komunikátory, mini kamerami ve výšce očí se dále vyvíjeli a zdokonalovali.

Co by bylo další a velkou motivací? - že by dostali možnost řídit mezinárodní turnaje v zahraničí pomocí výměny rozhodčích z jiných zemí. Rozhodčí se musí i naučit řídit jiné úrovně utkání, jelikož v každé zemi se hraje jiný styl, rozhodčí i jinak posuzují, mají jiné citění a tak je dobré v rámci získávání důležitých zkušeností, posílení osobnosti a psychiky tímto procházet. Poté by se pak i více zamezilo chybám, když mezinárodní rozhodčí jednou za čas řídí utkání v ostatních zemích při jiných úrovních utkání a rozdílných mužstvech, přitom na to nejsou zcela a plně připraveni. K tomu by i hodně pomohlo školení rozhodčích podle programu IVSR a virtuálních zápasů, kde by se jednotlivá utkání z různých zahraničních soutěží trénovala.

- Čím by se hodně získalo pro posílení psychiky, osobnosti a další motivaci rozhodčího?
Při mezistátních i pohárových utkáních (kvalifikace MS, ME, LM, Evropská liga, přátelská utkání atd.) je vždy u mezinárodních rozhodčích doprovod z řad zkušených rozhodčích, proč by i tady nemohl být ještě jeden a to „náš“ talentovaný rozhodčí. Byl by osobně v kabině nebo při rozcvičení představen mezinárodním rozhodčím a podal by si s nimi ruku, buď s mentorem či doprovodem – vše se souhlasem HR . Už zde je zaručeno jak velká osobní událost by to byla pro samotného člověka (rozhodčího). Poté by mohl stát mezi lavičkami s doprovodem (mentorem), sledovat dění a práci nejen 4. rozhodčího, ale byl i mezi světovými hráči, trenéry a funkcionáři. Opět by „nasával“ jednu z nejlepších atmosfér a cílů kam by se měl (může) rozhodčí dostat a něco dokázat. Myslím, že neexistuje lepší motivace a přitom to není nijak náročné, aby to takto lehce probíhalo. Rozhodčí by opět pocítili, že se s nimi opravdu kvalitně pracuje, že o jejich služby v roli rozhodčích stojíme a nejsou jen malými figurkami na šachovnici v přední řadě. Vše by jsme i podrobně monitorovali, pořizovali foto, videa z jednotlivých akcí, s mezinárodními rozhodčími, hráči, funkcionáři, z utkání a poté vše podrobně prezentovali na internet. stránkách.

Návrh pro UEFA :

- **Jako jeden z největších motivačních bodů NEJEN pro talentované rozhodčí by bylo kdyby se dostali s našimi mezinárodními delegáty či rozhodčími na evropská i světová utkání a turnaje. Mohli by jezdit spolu a být přítomni mezinárodních utkání. Toto by jsme mohli zajistit pro vybrané talent.rozhodčí, kteří dosáhnou nejlepších výsledků. Byl by to pro rozhodčí jeden z největších životních zážitků, motivací, jelikož ne všem se toho podaří dosáhnout. Ne snad kvůli výkonnosti, ale třeba jen kvůli malému počtu míst na mezinárodní lince. Jedině takto udržíme rozhodčí pod neustálým tlakem být ještě lepší než jsou.**

Je škoda, že nejen na nedávno konaném ME „19“ žen a mužů na Ukrajině, kde byli vybraní rozhodčí, nejeli z každé země třeba ještě jeden či více talentů (žen i mužů) vzhledem k získání zkušeností a motivaci rozhodčích !! Stačili by třeba „jen“ dva až tři dny, aby viděli jak to na významných akcích funguje. Obzvláště pro ženy (rozhodčí) v mladém věku je to velmi citlivá profese a důležitá motivace, ony musí cítit neustále šanci, aby pak nenašly jinou cestu co je pro ně důležitější a přednější (rodina apod.). Není to přeci nijak zbytečné utrácení peněz vzhledem k tomu co by to samotným novým rozhodčím přineslo (jsem ale i přesvědčen, že by si i sami uhradili část cesty).

Byl by to nezapomenutelný zážitek nejen z atmosféry, jiný herní styl v každém utkání, sbírání zkušeností od svých kolegů a strávit s nimi čas, přípravu a pak samotné utkání, naprosto by to posilovalo jejich psychiku, citění, osobnost, vystupování a rozhodcovský růst. Kde jinde by už rozhodčí získával(a) větší motivaci, aby příště tyto utkání řídili právě oni? Přitom by nebyli vůbec nikomu na obtíž. Samotná mužstva jezdí na turnaje s co nejvíce hráči a někteří náhradníci jsou na těchto akcích také jen kvůli získání zkušeností a nezasáhnou vůbec do utkání apod., než budou sami připraveni.

Navíc je po celé zemi velké množství akcí, turnajů, utkání kam by se mohlo dostat mnohem více rozhodčích v roli pozorovatele, nebo by mohli pomáhat, třeba i v případech kdyby byla zkoušena technika při utkání apod.

Nemuseli by tak někteří čekat dlouhé roky jestli se jim vůbec někdy podaří dosáhnout úplné špičky a stanou se „vyvolenými“. Musíme všechny rozhodčí motivovat, aby v sobě nenalezli „pouhé“ sebeuspokojení, že se nikam jinam nemůžou dostat či více dokázat. Byla by to i odměna pro všechny kdo profesi rozhodčího vykonávají, že v sobě tu odvahu našli a několik let se této profesi plně věnují. Tak proč by se i oni nemohli aspoň jednou dostat na nějakou významnou fotbalovou akci či událost a být přímým aktérem mezi svými kolegy, kteří se dostali mezi „TOP“ rozhodčí a měli více štěstí než ostatní. Ukažme i ostatním rozhodčím, že si vážíme jejich „služeb“, dejme jim aspoň jednou šanci zažít ten úžasný pocit a uznání, že budou sami na nějaké významné akci . Uvědomí si pak, že jsou i oni stejně váženými rozhodčími, kteří měli možnost vidět a prožít něco co má většina z nás jako nesplněný nebo těžce dosažitelný sen. Opět upozorňuji, že by zde nešlo o žádné nadměrně vynaložené náklady, jelikož je to pro vývoj a budoucnost rozhodčích.

- Granty, které poskytují světové organizace na rozvoj rozhodčích jsou v dosti velkých částkách a myslím, že právě zde v tomto programu a projektu je vidět smysluplnost. Peníze by byly vloženy na správnou a hlavně účelnou věc. (pro výchovu talentovaných rozhodčích, pro nábor nových lidí tuto profesi vykonávat, pro techniku, která je potřeba ke zdokonalení a školení, pro školící mentory (dosti opomíjené bývalé rozhodčí a delegáty), plus další body v tomto programu. Nedokážu si dnes lépe představit a vhodněji vynaložit poskytované finanční prostředky pro výchovu a budoucnost fotbalových rozhodčích (mužů i žen), než v tomto programu a již představeném projektu IVSR. Vše je zde zcela transparentní a žádné plýtvání finančními prostředky

- Dále můžeme také v přátelských i mistrovských utkáních, na turnajích zkoušet minikamery ve výšce očí a tím konečně získat reálný pohled rozhodčího pro další a lepší rozbor - nemůžeme přeci trestat rozhodčí za něco co třeba ani neviděli, když nemáme záběr z jeho úhlu, ale vše hodnotíme podle zpomalených videozáznamů ze zcela odlišného úhlu a výšky. Tyto záběry jsou i velmi důležité pro vývoj virtuálního programu a tréninku.

- Dále budeme samozřejmě rozebírat DVD jednotlivých rozhodčích z jejich od řízených utkání a s mentorem dělat další podrobné rozbory. Budeme také osobně natáčet přímo detail rozhodčího a asistentů při utkání. Přiblížíme si detail obličeje nebo postavu rozhodčího při utkání, kde velmi dobře uvidíme jeho mimiku obličeje, jeho styl běhu, gesta a signalizace. Záběry jim pak pustíme, aby se ještě lépe viděli jak se při různých situacích chovají. Toto samozřejmě platí i u ligových rozhodčích, ti navíc mohou také vyprávět novým rozhodčím své zážitky z mezinárodních utkání, jak to vše od příletu funguje, jak se k nim funkcionáři chovají, dále pak samotný průběh utkání až po odjezd domů. Nejlepší by ale bylo, kdyby se talentovaní rozhodčí utkáních sami zúčastnil.

- Samozřejmě je zde mnoho opomíjených úspěšných a kvalitních bývalých rozhodčích, delegátů či současných mezinárodních delegátů, kteří mohou své zážitky prezentovat při sledování jiných utkání a dále předávat své zkušenosti novým rozhodčím v rolích MENTORA. Musíme využít jejich zkušenosti a nenechat je „odstrčené“ někde v koutě. Je třeba se opřít do výchovy rozhodčích společně a s jasným úmyslem, že to děláme pro budoucnost této profese.

-
- Ve spolupráci s Českou televizí vyzkoušet mimi kamery ve výšce očí, video rozhodčího v přátelských utkáních a nebát se to vyzkoušet v mistrovských utkání spolu s tímto programem a zkusit jak by vše fungovalo rychle a bez potíží. Všechno monitorovat a ukázat zástupcům UEFA, FIFA a hlavně oddílům jak je v dnešní době výhodné používat techniku. Jak malá a krátká doba u video rozhodčího by přitom stačila na vyřešení sporné situace, která by odstranila problémy v regulérnost utkání. Dále zajistit s pomocí ČT ve STUDIU FOTBAL podrobné rozbory jednotlivých situací, proč rozhodčí rozhodl tak či jinak a rozebrat záznamy z dostupných materiálů. Tím lidem vysvětlit problematiku funkce rozhodčího a řešení situací.

- Dále je třeba, aby ligoví asistenti řídili utkání v roli hlavních rozhodčích soutěže ČFL, MSFL nebo i Divize a výměnou by rozhodčí z těchto soutěží byli jako asistenti ve druhé lize. Asistenti musí neustále rozhodcovsky cítit a proto musí řídit utkání jako HR, aby neztratili cit pro hru a cit pro spolupráci s HR. Můžeme také asistenty zdokonalovat a připravovat pomocí virtuálního tréninku ve 3D místnosti apod. (viz projekt IVSR).
- Samozřejmostí je, že do tohoto programu patří a začleníme i ženské rozhodčí, kterým nabídneme stejné podmínky, aby i u nich byla větší motivace. Tím dokážeme nejen zástupcům UEFA a FIFA, že pracujeme s rozhodčími na všech úrovních. Navíc na lize 1. a 2. ligy máme dvě rozhodčí, které by mohli svým kolegy předávat zkušenosti přímo při utkání, kde by i ony byly přítomny utkání se svým mentorem či delegátem. Dále pak mezi lavičkami po dobu utkání. (stejně jako muži).
- **Tak jako hráči předvádějí skvělou hru, akce, střely na branku atd, tak ROZHODČÍ musí přesně a vhodně vycítit styl řízení. Tím se stává jedním z hlavních a nejdůležitějších článků samotného utkání a fotbalového dění, proto musí být rozhodčí co nejkvalitněji připravováni na všech úrovních a ne je hodit „jen tak“ do utkání ať si poradí sami a pak si za to nese důsledky !!! Musíme s rozhodčími pracovat na všech úrovních.**

JEDINĚ PRAXÍ PŘÍMO NA HRACÍCH PLOCHÁCH A TÍM, ŽE SE BUDEME OPRAVDU TAKTO PLNĚ VĚNOVAT ROZHODČÍM I ZA POMOCÍ TECHNIKY JAK PRO TRENINK ROZHODČÍCH, TAK I V UTKÁNÍ UDĚLÁME MAXIMUM PROTO, ABY BYLI ROZHODČÍ CO NEJLÉPE PŘIPRAVENI A ODVEDLI NEJLEPŠÍ VÝKONY.

- Dále se i společně s tímto programem věnovat realizaci projektu IVSR www.ivs.cz do praxe. Nejprve bychom nechali zhotovit PC virtuální program (něco jako FIFA09), který je v dnešní době snadněji dostupný (vše jsem již podrobně poptal u výrobce) než se připraví dokonalejší program z nově získaných materiálů atd. Můžeme tímto získat velmi mnoho pro rozhodčí, kdy můžeme trénovat vše co oni potřebují k získání zkušeností, reflexu aj. Dále by si tento projekt vyzkoušeli i sami funkcionáři, hráči, novináři, fanoušci, školili by se i nově začínající rozhodčí apod. Jednotlivé rozbor, setkání, virtuální a standartní trénink.
- **VŠE V TOMTO PROGRAMU NENÍ NIJAK NÁROČNÉ NEBO KOMPLIKOVANÉ, VŠE SE DÁ REALIZOVAT OKAMŽITĚ BEZ ZBYTEČNÝCH PRUTAHU. KAŽDÝ. KDO SE NAD TÍMTO ZAMYSLÍ POZNÁ, ŽE JE VŠE V PODSTATĚ JEDNODUCHÉ, REÁLNÉ A HLAVNĚ ÚČELNÉ. VĚŘÍM, ŽE TÍMTO PROGRAMEM NEJEN Z KVALITNÍME FUNKCI ROZHODČÍHO, ALE HLAVNĚ ZÍSKÁME MNOHEM VÍCE NOVÝCH ZÁJEMCU O TUTO PROFESI.**

Fotbal je kolektivní sport, tak i rozhodčí musí pracovat týmově nejen mezi sebou, ale i společně tuto profesi „zachránit“ a posílit její důvěryhodnost na veřejnosti. V každém z nás je něco co může ještě více posunout tuto profesi dopředu, ale už nesmíme pořád konzervativně přesvědčovat a ujišťovat veřejnost, že více udělat nejde, když v ostatních sportech a odvětví jde vše dopředu. Tento program spolu s projektem IVSR je jasnou cestou a vizitkou, že to jde.

Autor programu fotbal. rozhodčích a projektu IVSR - www.ivs.cz Robert Henn